

Aleg. LXXI.

Sprawozdanie

mniejszości komisji kultury krajowej w przedmiocie ustawy

co do podniesienia

Chodowli bydła rogatego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. Kwietnia r. b. przekazany został komisji kultury krajowej, projekt Wydziału krajowego, do ustawy o podniesieniu chodowli bydła rogatego.

Projekt ten, opierający się na wniosku rządowym, przedłożonym w czasie poprzedniej sesji sejmowej, tak co do całości swej, jako też pojedynczych zasad w nim zawartych, nieuzyskał aprobaty większości komisji, która postanowiła przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dwa wnioski.

Pierwszy: przejścia do porządku dziennego nad przedłożeniem Wydziału krajowego.

Drugi: utworzenia ustawą krajową komisji stałej dla spraw i opieki hodowli bydła w kraju.

Gdy zdaniem mniejszości komisji kultury krajowej „wniosek rządowy zmieniony przez Wydział krajowy, a następnie i przez mniejszość“, komisji wedle stosunków i potrzeb kraju, daje ustawę, której wykonanie podniosłoby chów bydła krajowego i poprawiło stan materyalny w ogóle!

Zaś utworzenie komisji krajowej dla chowu bydła, z atrybucjami jakie jej większość komisji naszej przyznaje, to jest: udzielanie rady, zwracanie uwagi i dawanie zachęty, nieodpowiada ani zadaniu ustawodawstwa krajowego, ani rzeczywistym potrzebom, nie wystarcza.

Gdy następnie powołana komisja nie miałaby innego zadania, jako to, które sobie stawiają towarzystwa rolnicze i oddziały gospodarskie; — a nadto działalność tych, jako organów rozgałęzionych po kraju i zostających w najściślejszem zetknięciu z chodowcami bydła, nierównie skuteczniejszą być może; niż czynność jednej komisji krajowej, ujemającej z resztą stałych organów.

Gdy w końcu, proponowana przez większość komisji ustawa — tworzy niepotrzebnie nowy organ, który o ile wkracza w dotychczasowe atrybucje Towarzystw rolniczych, o tyle nie przedstawia najmniejszej pewności iż zastępywać je będzie skuteczniej.

Przeto mniejszość komisji kultury krajowej uznając potrzebę nadania ustawy,

któraby uchylała przeszkody w podniesieniu chowu bydła, ścieśniała dowolność indywidualnego działania o ile takowe staje się szkodliwym dla ogółu, podobnie jak to czynią ustawy administracyjne, dla innych gałęzi gospodarstwa krajowego; n. p. ustawa lasowa, przemysłowa i t. p.

Z resztą będąc przekonaną

- że same rady, uwagi i zachęty, chociażby najzdrowsze; nie wystarczą tam,
- „ gdzie uzwyczajono pasanie wspólne, krów-jałówek z bujakami różnego wieku —
- „ gdzie zdarza się że cielak wałęsający się przy swej matce pokrywa, równocześnie znajdujące się na pastwisku krowy, jałówki, bo nawet kilkumiesięczne jałoweczki.
- „ gdzie łączenie dotkniętych chorobą, syfilistyczną, buhajów z krowami odbywa się bez przeszkody.
- „ gdzie w hodowli bydła jednym słowem, nie tylko że niema najmniejszego postępu, lecz przeciwnie we wszystkich kierunkach spostrzega się zupełny upadek.

Jak niemniej zważywszy

- „ iż brak i niedostateczność inicjatywy prywatnej w utworzeniu urzędów dla ogółu potrzebnych, zastąpione być winne: jak to się dzieje w innych gałęziach gospodarstwa krajowego: inicjatywą organów urzędowych, lecz wyszłych z tona ludności miejscowej, i obznajomionych dokładnie z jej potrzebami.

Pozwala sobie wnieść

Wysoki Sejm raczy uchwalić

Ustawę co do podniesienia chowu bydła załączoną.

Niemniej rezolucję

ad A.

ad B.

W. Dzieduszycki

przewodniczący.

Abrahamowicz

sprawozdawca.

Ustawa

co do podniesienia chowu bydła obowiązująca dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego mego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskim ustanawiam co następuje:

§. 1.

Podniesieniem chowu bydła w każdym powiecie politycznym, ma się zajmować reprezentacya powiatowa.

W tym celu utrzymywać ma reprezentacya powiatowa za pośrednictwem Wydziału powiatowego, ciągłą styczność z organami Towarzystwa gospodarskiego, tudzież z polityczną władzą, o ile tego okaże się potrzeba.

§. 2.

Na podstawie niniejszej ustawy należy do zakresu działania reprezentacyi powiatowej;

- a) wybór buhajów (reproduktorów) dla wszystkich gmin w powiecie, w wyjątkowych razach, dostarczanie tychże gminom w myśl §. 10. stosowny ich rozdział pomiędzy szczególne okolice powiatu, nareszcie nadzór w ich użyciu.
- b) W skazywanie takich środków ustawodawczych lub Administracyjnych, któreby zmierzały do podniesienia hodowli bydła.
- c) przestrzeganie w ogóle prawidłowej hodowli i obchodzenia się z bydłem rogatym w powiecie.

§. 3.

Wydział powiatowy ustanawia okręgi oględzin bydła i przeznacza dla każdego okręgu z pomiędzy hodowców bydła tego okręgu, komisarza oględzin i tegoż zastępcę na cały czas trwania swego okresu wyborczego.

§. 4.

Komisarz oględzin bydła, a w razie przeszkodzenia jego, zastępca winien każdego roku bydło znajdujące się w jego okręgu zwiedzić, sprawdzić przedłożony mu, w myśl §. 18 przez zwierzchność gminy i przełożonego obszaru dworskiego, szczegółowy spis bydła, spostrzeżenia swe i odnośne wnioski w corocznym sprawozdaniu Wydziałowi powiatowemu przedstawić.

w szczególności:

- a) wybrać w każdej gminie buhaje zdolne do rozplodu
- b) właścicielowi buhaja przeznaczonego do rozplodu w gminie wydać licencyę, ważną do najbliższych oględzin.
- c) utrzymywać ewidencję buhajów licencjonowanych w każdej gminie
- d) oznaczyć terminu w których gmina obowiązana będzie w myśl §. 8. do zakupna buhajów dla użytku wspólnego.
- e) udzielać producantom buhajów licencyę, dla każdego pojedynczego buhaja, uznanego za zdolnego do rozplodu.
- f) przedkładać wydziałowi powiatowemu każdorazowo listę właścicieli buhajów i ilość tychże w każdej gminie
- g) domagać się zastosowania §. 10. w pojedynczych wypadkach.

§ 5.

Prócz okręgowych komisarzy oględzin bydła ustanawia Wydział powiatowy na czas trwania swego okresu wyborczego komisję powiatową, która stale urzęduje w miejscu siedziby powiatu ma jednakże prawo w razie potrzeby przenieść czasowo urządzenie swoje do innej miejscowości w granicach powiatu położonej.

Komisya ta składa się z pięciu członków, a mianowicie czterech z grona rzeczoznawców, lub hodowców przez Wydział powiatowy mianowanych, tudzież wetyrynarza do tej czynności powołanego. Członkowie komisji mają zastępców przez Wydział powiatowy mianowanych.

Do ważności uchwał komisji powiatowych wymagana jest obecność trzech członków stałych lub ich zastępców.

Uchwały jej zapadają większością głosów.

Komisya powiatowa urzęduje w regule najmniej raz na kwartał.

Ona też ogłasza dni swego urzędowania.

Do zakresu czynności komisji powiatowej należy:

- a) rozstrzygać ostatecznie wszelkie odwołania się co do orzeczeń okręgowych komisarzy oględzin bydła o niezdolności buhajów do rozplodu.
- b) licencyonować buhaje, które bądźto komisarzom okręgowym do oględzin przedstawionemi nie były, bądźto kwalifikacyi wymaganej §. 12. w czasie urzędowania tychże nie posiadały, lub później w obręb gminy sprowadzonemi zostały.
- c) zakupywać buhaje do użytku gmin z polecenia Wydziału powiatowego.

O uchwałach swych zawiadamia komisya powiatowa tych komisarzy okręgowych, do których czynności postanowienia jej odnoszą się — niemniej Wydział powiatowy.

§. 6.

Komisya powiatowa wybiera z grona swego przewodniczącego, który jej czynnościami kieruje, z jednym członkiem komisji akta urzędowe prowadzi i podpisuje.

§. 7.

Trzymanie buhajów w celu puszczania ich do obcego bydła jest każdemu dozwolone, skoro buhaje te uznane zostały bądźto przez komisarza oględzin, lub komisję powiatową, za zdolne do rozplodu.

§. 8.

Jeżeli w której gminie nie znajdzie się nikt, ktoby był gotów trzymać buhaje dla obcego bydła, natenczas obowiązana będzie zwierzchność gminna za porozumieniem się z odnośnym komisarzem oględzin zakupić i utrzymywać na koszt ogółu hodowców do związku gminnego należących buhaje zdolne do rozplodu.

§. 9.

Koszta zakupna i utrzymania buhajów §. 8. rozkłada zwierzchność gminna pomiędzy tych hodowców bydła, którzy nie utrzymują własnych buhajów, a to według ilości krów i jałówek zdolnych do stanowienia. Ściągnięciem tych kosztów zajmują się Naczelnicy gmin, a to w myśl §. 87. Ust. gminnej.

W tym samym stosunku mają być dochody z użycia buhajów lub kwota ze sprzedaży takowych uzyskana pomiędzy hodowców bydła rozdzieloną.

§. 10.

Jeżeli w której gminie zachodzą stosunki w §. 8. przewidziane, a Rada gminna w myśl §. 4. alinei d. i §. 8. nie dopełni obowiązków na niej ciężących, w tym razie winien będzie Wydział powiatowy za pośrednictwem Komisji powiatowej (oznaczonej §. 5.) zakupić na koszt gminy buhaje i ściągnąć koszty ztąd wynikłe za pośrednictwem c. k. władz politycznych z ogólnych funduszy gminy. Zwierzchność zaś gminna rozłoży na pojedynczych kontrybuentów zwrót ściągniętych kosztów, według prawideł w §. 9. zawartych.

§. 11.

Na każde 60 krów lub jałówek zdolnych do rozplodu ma być ustanowiony najmniej jeden buhaj.

Tylko gminy nie posiadające razem 15 krów uwolnione są w wypadku przewidzianym w §. 8. od utrzymania własnych buhajów.

§. 12.

O zdolności do rozplodu buhajów rozstrzyga komisya oględzin bydła lub komisya powiatowa na podstawie dokonanego badania.

Właściwemi do rozplodu w gminach mogą być uznane tylko te buhaje, które krwią i pocho-
dzeniem zbliżone są do bydła miejscowego, są zdrowe i liczą najmniej 1½ roku.

§. 13.

Przeciw orzeczeniu okręgowego komisarza oględzin co do zdolności buhaja do rozplodu, można odwołać się w nieprzekraczalnym terminie dni ośmiu do powiatowej komisji oględzin bydła.

Przeciw uchwale komisji nie ma odwołania.

§. 14.

Puszczanie buhajów wspólnie z krowami i jałówkami na pastwisko nie jest dozwolone. Przekroczenie tego zakazu ma być karane grzywną od 1 do 10 zł.

§. 15.

Kto swego buhaja bez poddania go przepisanyam oględzinom i uzyskania licencji puszcza do obcego bydła, lub zezwala na takie puszczanie, podpada grzywnie od 2 do 10 zł.

§. 16.

Pasanie bydła rogatego wspólnie z nierogacizną albo ptactwem domowém (drobiem) zakazuje się pod grzywną od 1 do 5 zł.

§. 17.

Moczenie lnu albo konopie w miejscach przeznaczonych do pojenia bydła, zakazuje się pod grzywną od 1 do 10 zł.

§. 18.

Naczelnik gminy obowiązany jest spisać wszystkich hodowców bydła w gminie niemniej buhaje, krowy, i jałówki płodne u tychże znajdujące się.

Ten sam obowiązek co do bydła znajdującego się na obszarze dworskim ciąży na przełożonych obszarów dworskich.

Wykazy te mają być każdorazem komisarzowi oględzin bydła przedstawione i Wydziałowi powiatowemu corocznie przesyłane.

Za niedopełnienie tych postanowień karani będą: naczelnik gminy, lub przełożony obszaru dworskiego grzywną aż do 15 zł.

§. 19.

Grzywny nakładane za przekroczenie tej ustawy wpływają do funduszu powiatowego i mają służyć na pokrycie kosztów oględzin bydła, lub w ogóle na cele podniesienia chowu bydła.

§. 20.

Za nieprzestrzeganie postanowień w §. 14, 15, 16 i 17 niniejszej ustawy zawartych mogą być karani naczelnicy gmin lub przełożeni obszarów dworskich grzywną aż do 15 zł.

§. 21.

Naczelnik gminy obowiązany jest dać każdorazem potrzebną asystencję urzędującemu komisarzowi oględzin bydła, tudzież wypełniać jego polecenia.

§. 22.

Reprezentacja powiatowa ponosi kosztą wypływające z działalności komisarza i komisji ustanowionych dla oględzin bydła.

§. 23.

Na podstawie rocznych sprawozdań komisji oględzin bydła ma Wydział powiatowy ułożyć roczne sprawozdanie, takowe po jednym egzemplarzu odsłać Wydziałowi krajowemu, powiatowej władzy politycznej i Centralnym Komitetem Towarzystw rolniczych.

§. 24.

Wydział krajowy czuwa nad ścisłym przestrzeganiem postanowień niniejszej ustawy.

§. 25

Władzę karną co do przekroczenia postanowień niniejszej ustawy, sprawuje polityczna władza powiatowa.

Od Orzeczeń karnych wnieść można odwołanie się do politycznej władzy krajowej w nieprzekraczalnym terminie dni czternastu.

Przeciw dwóm równobrzmiącym orzeczeniom niema dalszego odwołania się.

§. 26.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i rolnictwa.

... ..
... ..
... ..

24

... ..

25

... ..
... ..
... ..

26

... ..

B.

Uchwała.

Sejm wzywa Wysoki Rząd

1. O jak najrychlejszą reformę ustawy względem zaraźliwych chorób zwierząt domowych, w szczególności zaś bydła rogatego, w kierunku odpowiadającym stosunkom i potrzebom kraju, i o spieszne przeprowadzenie tej ustawy.
2. O podwyższenie dotacyi z funduszków państwa na cele podniesienia chowowli bydła.
3. O ustanowienie w każdym powiecie jednego rządowego weterynarza.
4. O niżenie cen soli bydłowej dla uczynienia przystępnem ogółowi hodowców bydła, tego tak ważnego materyału pokarmowego i higienicznego.

